

Framtida utmaningar för USA:s utrikespolitik

USA som utrikespolitisk aktör 2021

Jan Hallenberg

Future challenges in U.S. Foreign Policy

The United States faces several challenges to its future foreign policy. One concerns the role that the United States should play in future international affairs. Will the political leadership choose to continue with a global, assertive foreign and security policy, or will the country's future international engagements be clearly more limited. A second challenge is the growth of China, and the fact that Beijing threatens the power position of the United States in several arenas. One of these arenas is the South China Sea, where the territorial claims pursued by China are not accepted by Washington. A third challenge is in international economics where the growth of China's economic power also threatens the power position of the United States. A fourth challenge to a continuing global foreign policy role for the country, is that the domestic political struggles inside the country have now reached such a level of severity that the system's basic democratic foundations may be threatened if the leading members of the two political parties are unable to agree on the very fundamentals of democratic rules.

Inledning

20 år efter terrorattackerna den 11 september 2001 har mycket ändrats vad gäller USA:s utrikes- och säkerhetspolitik.

Dessa förändringar är av såväl internationellt som nationellt slag. Denna artikel handlar om de viktigaste av de utmaningar USA står inför.

Jan Hallenberg är professor emeritus i statsvetenskap, Försvarshögskolan, och forskningsledare vid Utrikespolitiska institutet.
E-post: jan.hallenberg@ui.se

USA SOM INTERNATIONELL AKTÖR 2021

Sedan 2001 har USA synnerligen aktivt deltagit i två långa och kostsamma krig. Hundratusentals soldater har medverkat i såväl Irak som Afghanistan i ofta hårda strider som kostat både människoliv, svåra skador för amerikanska soldater och oerhört mycket pengar, för att nu inte tala om allt lidande som befolkningen i dessa båda länder har fått genomgå. Engagemanget i Afghanistan har nu definitivt avslutats. Själva tillbakadragandet betraktas av många i USA som närmast katastrofalt genomfört och även resultatet av hela den tjugoföråriga krigsinsatsen ifrågasätts kraftigt.

Samtidigt som dessa båda konflikter pågått har Förenta staterna upplevt två kriser som antingen varit enbart ekonomiska – som finanskrisen 2007–2009 – eller som haft betydande ekonomiska konsekvenser, som Covid-19-pandemin från början av 2020 och framåt. Sammantaget innebär detta nya förutsättningar för USA:s framtida utrikespolitik. Som alltjämt varande en supermakt kommer landet framöver med all säkerhet att vara globalt aktivt, men detta kommer rimligen att innebära att det politiska ledarskapet i Washington kommer att vara mer selektivt framöver vad gäller kostsamma åtaganden – särskilt militärt i stor skala – som landet engagerar sig i. Förutsättningarna för USA:s framtida utrikespolitik kommer också att påverkas av utgången av den politiska kris som landet befinner sig i, särskilt efter stormningen av Kapitolium den 6 januari 2021.

I den stora globala fråga som klimatkrisen utgör var USA en väldigt annorlunda aktör under president Trump än under president Biden. Demokraterna har generellt en mer positiv inställning till denna typ av samarbete än republikanerna, även om Trump var extrem för att vara Republikan. Detta gäller såväl klimatfrågan som andra frågor där internationella organisationer spelar viktiga roller.

Internationell diplomati

USA spelade en helt vital och ledande roll då Förenta nationerna bildades 1945. Det var ingen tillfällighet att världsorganisationens högkvarter placerades i New York. Ända sedan dess har Washington spelat en viktig roll i global diplomati.

Under de senaste decennierna har det emellertid stått alltmer klart att presidenter från de båda partierna har olika inställningar till USA:s roll inom den globala diplomatin, inte minst vad gäller FN-systemet. Demokratiska presidenter tenderar att betona internationell diplomati och FN:s centrala roll i detta spel mer än republikanska presidenter. President Donald Trumps sätt att agera inom ramen för den globala arenan var ovanligt säreget, men han är inte den förste republikanske president som varit tveksam till om USA verkligen bör spela den vitala globala diplomatiska roll som varit den traditionella efter det andra världskriget.

Under de senaste åren har skillnaden mellan Demokrater och Republikaner i synen på global diplomati varit särskilt tydlig i de internationella miljöförhandlingarna. Donald Trumps beslut att utträda ur Parisavtalet 2017 är det allra klaraste exemplet på denna skillnad. Trumps beslut att lämna avtalet var särskilt slående eftersom hans företrädare, Demokraten Barack Obama, spelade en mycket central roll i förhandlingarna som ledde fram till Parisavtalet 2015. Trumps efterträdare på presidentposten, Joe Biden, har beslutat att USA skall återinträda i Parisavtalet, men det finns mycket som talar för att USA under en framtida republikansk president – vare sig denne heter Trump eller ej – skulle vara betydligt mindre villig att konstruktivt bidra till globala lösningar på miljöproblemen än den typiske demokratiska presidenten skulle vara (läs vidare i Daniel Lindvalls bidrag i detta nummer). En annan fråga där demokratiska och republikanska presidenters inställningar till internationella förhandlingar skiljer sig tydligt åt, och som vi återkommer till senare i denna artikel, är avtalet som USA och flera andra länder ingick med Iran om begränsningar i landets kärnenergiprogram år 2015, *the Joint Comprehensive Plan of Action – JCPOA*.

SPRIDANDET AV DEMOKRATI OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

I den amerikanska självbilden har USA i sin utrikespolitik strävat efter att stödja demokratisk utveckling och respekterandet av mänskliga rättigheter. Den som följt USA:s agerande i Vietnam, Afghanistan och Irak kan ha en annan uppfattning om detta (se Ackerman 2021). Inte desto mindre har dessa båda strävanden traditionellt varit viktiga delar av USA:s internationella engagemang sett ur ett amerikanskt perspektiv. På denna punkt var Donald Trump ett tydligt undantag. Trumps intresse för såväl mänskliga rättigheter som demokrati i andra länder var mycket lågt. Även om hans efterträdare Joe Biden från sitt tillträde än en gång återgått till att betona de gamla värdena, är det sannolikt att framtida republikanska efterträdare till Trump också kommer att mindre betona demokrati och mänskliga rättigheter än vad som oftast varit fallet med tidigare presidenter.

Vad gäller spridning av demokrati som ett inslag i USA:s utrikespolitik har Washington utan tvekan förlorat mycket i trovärdighet, och därigenom sannolikt i inflytande på denna punkt, efter efterspelet till presidentvalet 2020 och särskilt efter händelserna på Kapitolium den 6 januari 2021. Det saknar motstycke i USA:s historia att den förlorande kandidaten i ett presidentval vägrar att erkänna sig besegrad trots att motkandidaten enligt alla de regler som gäller i de 50 delstaterna och i den amerikanska kongressen är den legitime vinnaren. Det faktum att Donald Trump alltjämt ett år efter det att presidentvalet hölls vägrar erkänna sig besegrad innebär en försvagning av landets demokrati (läs vidare i Erik Åsards bidrag i detta nummer). Det som gör denna sak ännu allvarligare är att tusentals personer demonstrerade utanför Kapitolium den

dag som Kongressen hade till uppgift att slutgiltigt stadfästa utgången i presidentvalet. Av dessa beräknas ungefär 800 personer ha trängt in i byggnaden när den politiska processen pågick, uppenbarligen med syfte att förhindra att Biden fastslogs som president. I oktober 2021 har detta lett till att mer än 600 personer är föremål för rättsliga processer efter stormningen, i vad som är det mest omfattande åtalet i Förenta staternas historia. Trump och hans anhängare vägrar att vidgå vad som verkligen hände i Kongressen denna dag, trots att i storleksordningen 145 poliser skadades och fem personer dog i samband med stormningen. Dessutom ropade delar av den demonstrerande massan *Hang Mike Pence*, i protest mot att vice-presidenten uppenbarligen var på väg att trotsa Donald Trump och verka för att Joe Bidens seger i presidentvalet slutgiltigt fastställdes. En stat som har denna typ av synnerligen stora problem med funktionen av sin demokrati är knappast någon stark röst för demokrati i andra länder.

Vidare är den utveckling som här skisseras synnerligen oroande när det gäller USA:s egen demokrati. Donald Trump och hans numer starka falang i Republikanska partiet är, som Frida Stranne skriver utförligt om i sitt bidrag i detta nummer, på väg att ytterligare undergräva denna med sikte på presidentvalet 2024 (Kagan 2021, Woodward & Costa 2021, Leonnig & Rucker 2021, Schiff 2021, Alberta 2018). Vi återkommer till dessa frågor i slutet av artikeln. Utöver dessa händelser har USA som demokratisk förebild förlorat i anseende på grund av landets agerande i kriget mot terrorismen. Såväl behandlingen av fångar som klassats som terrorister som utförandet av krigshandlingar i främst Afghanistan och Irak har genomförts på ett sätt som med rätta kritiserats på många håll (Ackerman 2021).

Den utveckling av USA:s demokrati som skisseras ovan kommer rimligen att medföra att såväl spridandet av demokrati som värnandet av mänskliga rättigheter blir mindre betydelsefulla framöver. För en värld i vilken traditionella demokratier enligt många bedömare, såväl akademiker som andra, förlorar mark är detta inte något positivt sak. Utmaningen för USA i detta avseende blir att hitta ett förhållningsätt där stödet för mänskliga rättigheter och demokrati främjas på ett sätt som är acceptabelt för ledande politiker i de båda partierna. Det finns en risk – om den olyckliga utvecklingen inom det Republikanska partiet fortsätter – att USA framöver mer eller mindre helt kan komma att överge den viktiga roll som landet tidigare så länge spelat för att främja global demokrati. Även om det finns olika synsätt på USA:s agerande vad gäller landets relationer till andra länder med auktoritära inslag i sitt styresskick, har Washingtons allmänt uttalade stöd varit av vikt för att söka främja internationell spridning av demokrati. Om USA i praktiken inte längre styrs på ett demokratiskt vis skulle strävandena till en ökad internationell demokratisering tveklöst försvagas.

Internationell politisk ekonomi

USA var den ledande staten bakom uppbyggnaden av de globala institutioner som kom att reglera världsekonomin. Det oerhörda välstånd som byggts upp inom det amerikanska samhället efter det andra världskriget har verksamt bidragit till att Washington spelat en central roll som global ekonomisk aktör under samma period. USA har varit ledande inom organisationer som Världshandelsorganisationen WTO, Världsbanken och Internationella Valutafonden – IMF. De politiska ledarna i Washington var under denna period också frikostiga med att dela ut råd till andra internationella aktörer om hur deras ekonomier borde styras och hur besluten borde fattas inom de olika globala ekonomisk-politiska organisationerna. Sett ur detta perspektiv innebar den mycket allvarliga kris som USA:s ekonomi genomgick under åren 2007-2009 en betydande knäck för USA:s anseende som internationell ekonomisk aktör. Varför, frågade sig bland annat statsledningen i Kina, skall vi lyssna på råd från en regering som inte ens förmår att upptäcka att allvarliga problem byggs upp inom dess egen ekonomi, och som dessutom har stora svårigheter att över huvud taget politiskt hantera den kris som uppkom. USA är 2021 fortfarande en synnerligen viktig global internationell ekonomisk aktör. Men landets inflytande kommer rimligen aldrig att nå den nivå som det hade tidigare med tanke på 2007-2009 års kris (Tooze 2019).

Under decennier efter 1945 verkade USA också för en alltmer liberaliserad global handel. Kronan på verket internationellt var då det 1994 beslöts att den tidigare svaga världshandelsorganisationen GATT (*General Agreement on Tariffs and Trade*) skulle omvandlas till den betydligt starkare organisationen WTO (*World Trade Organization*). Bland annat hade den politiska ledningen i Washington stora förhoppningar om vad folkrepubliken Kinas inträde i WTO 2001 skulle komma att kunna betyda framöver. När USA:s Representanthus våren 2000 fattade beslut om en normalisering av handelsrelationerna med Kina, yttrade dåvarande presidenten Bill Clinton: “*Today the House of Representatives has taken an historic step toward continued prosperity in America, reform in China, and peace in the world. . . it will open new doors of trade for America and new hope for change in China.*” (Clinton 2000). För den amerikanske presidenten var beslutet om normalisering av handelsrelationerna med Kina i USA:s kongress direkt kopplat till planen att ge Kina medlemskap i WTO. De förhoppningar som då fanns om fortsatt liberalisering av världshandeln och om en mer demokratisk utveckling i Kina har 20 år senare kommit på skam. Kina anses gå i en alltmer auktoritär inriktning och landet utmanar västs dominans i sin utrikes- och säkerhetspolitik inom flera sakområden och särskilt vad gäller inflytandet i Asien.

I andra former, som t ex med NAFTA (*the North American Free Trade Agreement*), verkade USA också under 1990-talet för ökad frihandel i sin region av världen. Även detta avtal betraktas nu av stora grupper i USA som ett

misslyckande. Avtalet åtföljdes nämligen av en relativt betydande avindustrialisering av främst en del delstater i Mellanvästern i USA. Även om det var den republikanske presidenten George H. W. Bush som ursprungligen förhandlade fram och skrev under NAFTA-avtalet, så har den politiska kostnaden för avtalet burits av Demokraterna, då det var den demokratiske presidenten Bill Clinton som fick driva frågan för att få avtalet ratificerat av USA:s kongress vilket skedde 1993. Det faktum att Bill Clinton kom att förknippas med NAFTA har bidragit till att det Demokratiska partiet har förlorat stöd bland vita arbetarväljare. Dessa väljare kände sig i stor utsträckning svikna av det Demokratiska partiet (Abramowitz 2018, Destler 2005).

Vad gäller frågan om avindustrialiseringen av USA är det rimligt att anta att andra faktorer än NAFTA-avtalet, som den snabba teknologiska utvecklingen, var minst lika viktiga som förklaringar till avindustrialiseringen i USA, men den politiska lärdom som drogs blev icke desto mindre att frihandelsavtal av typen NAFTA inte var något efterföljansvärt exempel för USA. Själva NAFTA-avtalet har visserligen marginellt omförhandlats under president Trump, men USA:s presidenter har sedan Barack Obamas avgång visat sig ovilliga att delta i fler regionala frihandelsgrupperingar.

Under senare år har det börjat stå klart att vad gäller maktfördelningen i främst IMF och Världsbanken så råder det redan en viss konkurrenssituation mellan USA och Kina. Frågan gäller röstfördelningen i de båda organisationerna. Enligt regelverket har medlemsländerna i dessa organisationer proportionell rösträtt där varje lands andel av rösterna räknas fram enligt formler som består av främst respektive lands bruttonationalprodukt. I praktiken har rösträtten i båda dessa organisationer ända sedan deras bildande 1944 fördelats så att USA har vetorätt när det gäller de allra viktigaste besluten, som ändringar av respektive stadga och val av chef för respektive institution. Systemet har också inneburit att de förändringar i röstfördelningen som skett över åren har släpat efter till förmån för USA och de ledande europeiska staterna, Frankrike, Storbritannien och Tyskland. Den viktigaste stat som nu under det tjugoförsta århundradet måste tilldelas ökad proportionell röststyrka är Kina. Detta har också skett i steg, men fortfarande är Kinas andel av rösterna i de båda organisationerna lägre än den rimligen borde vara om en princip om fördelning av rösterna efter ekonomisk styrka skall följas. Problemet är att om denna omfördelning av rösterna blir för omfattande, riskerar USA att tappa den vetomakt som landet innehaft sedan institutionernas bildande, med alltid mer än 15% av rösterna. Detta är avgörande eftersom de allra viktigaste besluten i båda organisationerna kräver 85% av rösterna (Waever & Moschella 2017, Fioretos & Heldt 2019).

Röstfördelningsfrågan mellan USA och Kina i Världsbanken och IMF är den allra tydligaste illustrationen av en process som innebär en förändrad maktfördelning inom den globala ekonomin. USA:s agerande kommer att vara

oerhört väsentligt för att avgöra om dessa processer kan komma att beslutas i någorlunda enighet, eller om de leder till direkta strider mellan USA och Kina. Kina har redan visat att landet har en förmåga att ta initiativ till skapandet av nya internationella ekonomiska institutioner där Peking självt tar sig en ledande roll. Ett exempel är bildandet av *The Asian Infrastructure Investment Bank* 2015 och ett annat är det kinesiska initiativet *Belt and Road Initiative* som startades 2013 och som syftar till att bygga nya handelsvägar och annan infrastruktur som kan komma att gynna Kinas handel och allmänna politiska inflytande i andra länder.

Slutsatsen är att USA framöver i betydligt mindre utsträckning än tidigare kommer att agera för att sprida global frihandel. Utmaningen för USA blir här att finna en balans mellan en ekonomisk politik med större betoning på nationella intressen – som fångas i Bidens slogan *Buy American* – med en strävan att fortsatt underlätta internationellt ekonomiskt utbyte. På denna punkt har båda partiernas ledande företrädare successivt rört sig bort från en i huvudsak frihandelsvänlig inställning, till en uppfattning som ligger närmare protektionismen. En andra utmaning är att hantera Kinas ökande ekonomiska makt och inflytande. En huvudfråga här blir om ledarna för de båda staterna förmår reformera det globala samarbetssystemet i viss mån till förmån för Kinas ökande inflytande utan att detta leder till konflikter mellan länderna som blir omöjliga att hantera.

Internationell säkerhetspolitik

USA har i decennier varit en global militär supermakt. År 2020 fanns det mer än 170 000 amerikanska soldater stationerade i mer än 80 länder runt jorden (Sisson, Siebens & Blechman 2020). Ingen annan stat har tillnärmelsevis lika stora militära styrkor placerade utomlands. Denna typ av styrkor har använts hundratals gånger efter det andra världskriget för att utkämpa stora krig och för att nå mindre omfattande diplomatiska mål med begränsad våldsanvändning. Det finns två stora frågor i detta sammanhang inför framtiden. Den ena är om USA allttjämt kommer att bibehålla lika många soldater i lika många länder framöver, eller om presidenten i Washington kommer att besluta om ett successivt tillbakadragande från regioner som inte längre bedöms som lika strategiskt vitala. Den andra är om USA, kanske framför allt i Mellanöstern, kommer att vara lika villigt som under de senaste decennierna att tillgripa storskaligt militärt våld för att nå omfattande politiska mål.

En aspekt på internationell säkerhetspolitik som varit aktuell sedan 1945 har under senare år fått ökat intresse/ökad betoning: frågan om kärnvapen och deras roll i global politik. Under det kalla kriget rustade både USA och Sovjetunionen under flera decennier upp sina kärnvapenarsenaler så att de sammanlagt nådde över 70 000 aktiva kärnladdningar i mitten av 1980-talet.

Samtidigt bedrev de båda supermakterna nukleär rustningskontroll från början av 1960-talet och framåt. Efter mitten av 1980-talet började antalet kärnladdningar att sjunka, först som ett resultat av rustningskontrollavtal och sedan som en följd av Sovjetunionens kollaps 1991. Hösten 2021 beräknar en källa antalet aktiva kärnladdningar i världen till under 10 000 (*Arms Control Association* 2021).

Under de allra senaste åren har emellertid en tendens till återupprustning av kärnvapen påbörjats. USA genomgår en mycket kostsam modernisering av sin strategiska kärnvapenarsenal, medan Sovjetunionens efterträdare Ryssland både moderniserar och bygger nya kärnvapen (Tannenwald 2018, Kaplan 2020). Samtidigt finns rapporter från amerikansk sida om att Kina också har en långsiktig plan att kraftigt utöka sitt antal kärnvapen (*Department of Defense* 2021). Denna upprustning sker i en situation där det bara finns ett egentligt rustningskontrollavtal kvar mellan supermakterna, det så kallade nya START-avtalet som i början av 2021 förlängdes av USA och Ryssland. Åtminstone USA önskar att i framtiden få med Kina på att också begränsa sina kärnvapen, men det kinesiska svaret på detta har konsekvent varit att så länge de båda traditionella supermakterna på kärnvapenområdet har kvar sin överlägsenhet så har Kina inget intresse av att inleda några förhandlingar om kärnvapenbegränsning för sin del (Gill 2021). Det mesta talar därför för att kärnvapens roll i den internationella politiken under de närmaste åren kommer att bli större igen. Det är långt till den situation som rådde under det kalla krigets värsta perioder då kärnvapenkriget vid några tillfällen var nära förestående, men samtidigt tyder ingenting på att kärnvapnen skulle försvinna från världspolitiken.

DEN TRANSATLANTISKA LÄNKEN

För oss i Sverige är den transatlantiska länken, främst manifesterad i form av NATO, det viktigaste uttrycket för USA:s säkerhetspolitiska engagemang för Europa. Denna transatlantiska länk har stötts av alla presidenter i USA efter 1949 – då NATO bildades – även om president Donald Trump också på denna punkt varit något av ett undantag, då hans personliga engagemang för NATO kan ifrågasättas. År 2021 har NATO 30 medlemmar efter att ha utökat antalet medlemmar successivt under senare år.

Efter det kalla krigets slut kring 1990 har relationerna mellan USA och dess allierade i NATO, å ena sidan, och Ryssland, å den andra, gått igenom flera stadier. Under ett antal år lyckades de båda parterna relativt väl hantera de problem som fanns – som till exempel i samband med NATO:s krig med Serbien om Kosovo 1999 – samtidigt som ett inte obetydligt samarbete bedrevs. Det utvecklades till ett samarbete mellan Ryssland och NATO som 2002 fick sitt tydligaste uttryck i skapandet av *the NATO-Russia Council*. När Ryssland 2008 ockuperade vissa delar av Georgien började relationerna mellan parterna försämrats. Rysslands ockupation av Krim 2014 försämrade ytterligare

relationerna. Rysslands invasion av Krim, tillsammans med det direkta stödet till upproret i östra Ukraina som började samma år, har lett till ett antal motåtgärder från NATO:s sida. Under åren därefter har relationerna ytterligare försämrats mellan USA och NATO, å ena sidan, och Ryssland å den andra. Det tidigare nämnda NATO-Rysslandsrådet har nästan helt förlorat sina möjligheter att spela någon roll. I början av 2020-talet är det svårt att se hur relationerna mellan USA och NATO och Ryssland skall kunna förbättras i någon högre grad under överskådlig framtid.

USA:s och NATO:s reaktioner på främst Rysslands interventioner i Ukraina ledde under några år till en vitalisering av NATO och dess verksamhet. Frågan är emellertid om USA framöver alltså kommer att vara villigt att vara lika engagerat i NATO nu när den främsta globala strategiska utmaningen globalt sett inte längre kommer ifrån Ryssland utan snarare ifrån Kina.

Utmaningen för USA vad gäller den transatlantiska länken framöver blir att finna en balans mellan ett fortsatt engagemang för Europas säkerhet, och ett överförande av resurser till Asien där utmaningen från Kina ur ett amerikanskt perspektiv blir alltmer tydlig. Häri ligger också en avvägning, som både USA och de europeiska NATO-medlemmarna måste göra mellan att bygga en självständig europeisk militär kapacitet och USA:s önskemål att alltid vara den ledande i NATO-sammanhang. USA säger sig önska att de europeiska NATO-medlemmarna själva ökar sina militärutgifter, samtidigt som varje försök att öka militär samverkan mellan europeiska stater typiskt sett möts av amerikanska protester om att det kan urholka NATO. Detta är en fråga som varit aktuell under flera decennier, och den kommer sannolikt att vara på tapeten länge än.

UTMANINGEN FRÅN KINA

Sedan Donald Trump tillträdde som president i USA 2017 har relationerna till Folkrepubliken Kina varit den enskilt viktigaste bilaterala relationen för Washington. Koncentrationen på relationerna till Kina gäller för såväl republikanska som demokratiska ledande politiker. Mycket talar för att Kina nu och framöver kommer att spela en lika central roll för USA:s utrikes- och säkerhetspolitik som Sovjetunionen gjorde under det kalla kriget. Till skillnad från Sovjetunionen, som var en utmanare till USA främst ideologiskt och militärstrategiskt, utmanar Kina USA såväl ekonomiskt, diplomatiskt som militärstrategiskt. Det finns tydliga skillnader i den utrikespolitiska strategi som bedrivits av den tidigare presidenten Donald Trump och den 2021 sittande Joe Biden, men vad gäller koncentrationen på Kina och hotet därifrån är likheterna betydande (se t ex Pillsbury 2015, Colby 2021).

Bakom den ökande viljan från Förenta staterna att driva en mer offensiv politik mot Kina ligger vad USA:s ledare uppfattar som en aggressiv kinesisk politik på ett antal plan:

- 1) De kinesiska anspråken på stora havsområden i Sydkinesiska havet. Trots att Kinas ledare 2015 lovat dåvarande presidenten Barack Obama att landet inte skulle befästa några delar av de olika ögrupper som finns i detta väldiga havsområde militärt har Kina gjort motsatsen. Dessutom har representanter för Kina på olika sätt hindrat fartyg från andra länder att inkräkta på vad Peking betraktar som sitt havsområde. Den Permanenta Skiljedomstolen i Haag fastslog 2016 att Kinas anspråk på Sydkinesiska Havet inte är legitima. Detta utslag förkastades av den kinesiska regeringen.
- 2) Kinas anspråk på att Taiwan måste återförenas med Fastlandskina, tillsammans med hotfulla militära inflygningar mot ön, är ytterligare en tvistepunkt mellan USA och Kina.
- 3) En tredje tvistefråga är Kinas behandling av Hongkong. USA betraktar nu avtalet mellan Kina och Storbritannien, där Kina gick med på principen ”ett land, två system”, som helt överspelat med innebörden att Hongkong närmar sig status som en kinesisk provins vilken som helst.
- 4) Den kinesiska regimens behandling av den uiguriska befolkningen i Kinas västra delar, där USA anser sig identifiera ett omfattande kinesiskt förtryck.
- 5) I ett antal ekonomiska frågor, som gäller bland annat handel och investeringar, har de båda länderna också mycket olika inställning.

En skillnad i den amerikanska strategin gentemot Peking mellan Trump och Biden är att den senare i större utsträckning vinnlägger sig om att få sina allierade med sig i att utmana Kina. Det finns emellertid tecken som tyder på att den amerikanska politiken i större utsträckning än vad som gäller för dess allierade i Västeuropa och Asien har inslag av konfrontation i relationen till Peking som i huvudsak är dessa allierade främmande, i varje fall gäller detta EU:s medlemmar.

I september 2021 annonserades ett nytt strategiskt samarbete mellan USA, Storbritannien och Australien. Det mest slående inslaget var att USA och Storbritannien för första gången gick med på att dela sin kunskap om byggandet av atomubåtar till Australien. Detta långtgående samarbete kan inte tolkas som annat än ett tydligt drag för att möta vad som de tre ländernas ledare betraktar som hotet från Kina.

Utmaningen för USA vad gäller relationerna till Kina blir att hitta en balans mellan viljan att – delvis tillsammans med allierade – konfrontera Kina i olika avseenden, samtidigt som statsledningen i USA måste hantera den synnerligen omfattande ekonomiska interdependensen mellan de båda länderna.

USA I MELLANÖSTERN: SLUT PÅ DE "EVIGA KRIGEN"?

Under 2020 och 2021 har både Trump och Biden fattat beslut om att USA:s "eviga krig" i Afghanistan och Irak skall avslutas. Det tydligaste brottet mot tidigare amerikansk politik sker i Afghanistan. President Trump meddelade under 2020 att han kommit överens med Talibanerna i Afghanistan om att alla amerikanska militära styrkor skulle lämna landet senast den 1 maj 2021. President Biden förbehöll sig rätten att ensidigt ändra på detta åtagande och beslöt att tillbakadragandet skulle senareläggas. Detta ledde i mitten av augusti till att regeringssidan i Afghanistan kollapsade. Det kaos som följde i och kring flygplatsen i Kabul, i samband med försöken att föra ut utländska medborgare och afghaner som samarbetat med Väst, var inte ägnat att öka USA:s internationella anseende.

Frågan är hur bedömare och politiker i framtiden kommer att betrakta USA:s tillbakadragande från Afghanistan efter 20 år av väpnade strider. Enligt en skola var beslutet att dra sig tillbaka ett klokt beslut. Som skäl anförs att det inte var i USA:s strategiska intresse vilken regim som styrde i Kabul, samt att det var dags för Washington att satsa mer resurser på den konkurrens med Kina som enligt majoriteten av den politiska klassen i landet nu anser vara den viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska utmaningen (se t ex Walt 2021). Enligt en annan skola var det av flera skäl ett strategiskt misstag av USA att dra sig ur Afghanistan, samtidigt som beslutsprocessen var olycklig när det gäller bland annat samordning med allierade (se t ex Wayne 2021). Ett skäl är att USA på detta sätt svek en betydande del av Afghanistans befolkning som inriktat sitt liv och sin framtid på en situation där det västerländska inflytandet i landet skulle fortsätta att vara betydande. Ett andra skäl är att tillbakadragandet från Afghanistan skulle kunna påverka USA:s trovärdighet som allierad i andra delar av världen. Varför skulle ledningen på Taiwan, eller för den delen europeiska ledare i NATO, verkligen lita på att USA skulle komma till deras hjälp i en kommande militär kris? Ett tredje skäl är att tillbakadragandet av olika terroristgrupper skulle behandlas som en seger mot USA, och kanske ge dessa grupper vind i seglen. En FN-rapport utgiven under sommaren 2021 påstår att 8 000 - 10 000 krigare från olika terroristgrupperingar begav sig till Afghanistan när den USA-stödda regeringen försvagades (FN 2021). Historiens dom mot presidenterna Trump och Biden kan komma att bli hård om Afghanistan än en gång blir en bas för kommande terroristattacker mot Västeuropa, eller, ännu värre, mot det amerikanska fastlandet.

Vad gäller Irak meddelade president Biden i juli 2021 att alla amerikanska "stridande förband" skulle dras bort ifrån Irak vid kommande årsskifte. I Afghanistan har han dragit tagit hem alla amerikanska militära styrkor. I Irak förefaller det som om USA kommer att behålla i storleksordningen 2 500 soldater, men dessa kommer inte längre att kallas "stridande förband", utan de kommer att utföra uppgifter som främst innebär träning av irakiska förband.

Det är emellertid lätt för den amerikanska ledningen att omklassificera de soldater som finns i Irak till stridande förband igen, om så skulle behövas. Det är under överskådlig framtid osannolikt att amerikanska soldater kommer att stupa i strid i Afghanistan eller i Irak. USA:s trovärdighet som allianspartner har försvagats av det synnerligen oskickliga hanterandet av Kabulregimens kollaps och försöken att föra ut såväl amerikaner i Afghanistan som afghanska allierade som arbetat för USA under åren. När president Biden i april 2021 meddelade sitt beslut att alla amerikanska militära styrkor skulle tas hem mot slutet av sommaren sade han bland annat följande:

We will not conduct a hasty rush to the exit. We'll do it – we'll do it responsibly, deliberately, and safely. And we will do it in full coordination with our allies and partners, who now have more forces in Afghanistan than we do (Biden 2021).

Det är nog inte att uttrycka saken för starkt att hävda att den verklighet på den afghanska marken som amerikanska väljare och utländska statsledare såg i sina TV-apparater var något helt annat än vad presidenten påstod skulle inträffa vid sitt tal i april.

För USA har relationerna till Israel varit av central utrikespolitisk betydelse ända sedan den israeliska statens bildande 1947. Under 2020 har Israel genom de så kallade *Abraham Accords* upprättat diplomatiska förbindelser med ett antal muslimska stater som Förenade Arabemiraten, Bahrain, Sudan och Marocko. Detta indikerar att USA inte längre ser lösningen av Israel-Palestina-frågan som lika central som tidigare. Bidenadministrationen har i tal uttryckt sig mer positivt till en tvåstatslösning än vad som var fallet för Trumpadministrationen. Det är mycket som talar för att Israel-Palestina-frågan under överskådlig framtid kommer att få en mindre central roll i USA:s Mellanösternpolitik än vad som varit fallet under senare decennier. Detta innebär inte att den bilaterala relationen till Israel – och särskilt engagemanget för Israels säkerhet – kommer att minska från USA:s sida.

Utmaningen för USA som aktör i Mellanöstern blir att söka hitta en balans som varken innebär en alltför stor vilja att åta sig omöjliga militärstrategiska uppgifter – som att i grunden förändra traditionella samhällen som Afghanistan och Irak – eller en alltför stor motvilja mot att använda militära maktmedel i en region som alltfjämt är av betydelse för USA strategiskt.

SPRIDNINGEN AV KÄRNVAPEN: IRAN OCH NORDKOREA

USA har i varje fall sedan icke-spridningsavtalet (NPT) trädde i kraft 1970 varit inriktat på att förhindra en ytterligare spridning av kärnvapenkapacitet. Två länder har under flera decennier varit mycket problematiska för USA ur detta perspektiv: Iran och Nordkorea. Washington har fört olika strategier för att söka se till att inget av dessa båda länder skaffar sig kärnvapen som går att använda

mot USA eller dess allierade. Under 2021 ser det ut som att USA har misslyckats i det ena fallet. Nordkorea har, eller ligger i varje fall väldigt nära, kapaciteten att använda egna kärnvapenbestyckade vapenbärare för att kunna attackera USA. Vad gäller Iran ligger detta land rimligen längre ifrån kapaciteten att bygga egna kärnvapen, även om det är osäkert hur långt kvar Iran har innan landet når denna kapacitet.

Nordkorea skrev under icke-spridningsavtalet 1985. Några år senare upptäckte amerikanska spionsatelliter att Nordkorea hade ett hemligt program för att bygga kärnvapen. President Bill Clinton försökte 1994 lösa problemet genom ett avtal med Nordkorea. Nordkorea skulle stänga den reaktor vid Yongbyon där uran anrikades till kärnvapenkapacitet och i gengäld lovade USA dels att leverera olja till Nordkorea samtidigt, dels att bygga två kärnreaktorer av en typ som gjorde det mycket svårt för Nordkorea att därifrån utvinna anrikt uran. Detta avtal kom aldrig att fungera som avsett i praktiken. Nordkorea fortsatte med sitt hemliga program för kärnvapen och USA levererade inte allt landet lovat för att de två nya reaktorerna verkligen skulle fungera i praktiken och George W. Bush avslutade i början av 2000-talet USA:s deltagande i avtalet. 2006 sprängde sedan Nordkorea sin första kärnladdning. Bush försökte, men misslyckades med att få ett nytt avtal med Nordkorea på plats. Barack Obama tycks aldrig ha bedrivit någon särskilt aktiv policy för att nå ett nytt avtal med Nordkorea om landets kärnvapenprogram. Obamas policy mot Nordkorea karakteriseras ibland som *strategic patience*.

Under de första månaderna av Donald Trumps presidentskap testade Nordkorea för första gången en interkontinental ballistisk missil (ICBM). Ländernas ledare hotade varandra med attacker och spänningen mellan dem var mycket stark. Efter några månaders hemliga diplomatiska förhandlingar möttes emellertid Trump och Nordkoreas ledare Kim Jong-un 2018. Därefter följde två ytterligare toppmöten. Trots högtidliga deklarerationer, särskilt från det första toppmötet, nådde parterna aldrig någon överenskommelse om ett slut på Nordkoreas kärnvapenprogram, även om Trump personligen många gånger betygade sin uppskattning av Nordkoreas ledare. USA:s problem med Nordkoreas kärnvapenprogram kvarstår med andra ord även under president Joe Biden. Nordkorea har fortsatt med olika typer av missiltester och det är ytterst oklart om USA eller någon annan kan förhindra Nordkorea att nå sitt slutmål – om det inte, som mycket tyder på, redan är nått – att bygga en kärnvapenkapacitet med förmåga att slå mot USA:s fastland.

Nordkorea har vid flera tillfällen legat högt på USA:s utrikespolitiska agenda under de senaste tre decennierna. Frågan om Iran och dess kärnvapenprogram har dock varit en fråga som sammantaget varit ännu viktigare för Washington, i varje fall sedan 2002 då en iransk motståndsrörelse informerade om att den hade upptäckt att den iranska regimen hade byggt två anläggningar som var en del av nukleärt program. Sedan dess har försöken att förhindra att Iran skaffar

sig kärnvapen alltid legat högt på Washingtons utrikes- och säkerhetspolitiska agenda.

Den president som rimligen lagt mest tid på att försöka förhindra att Iran skaffar sig kärnvapenförmåga är Barack Obama. USA införde under hans presidentskap synnerligen omfattande och bitande sanktioner mot Iran, samtidigt som USA allierade sig med andra ledande stater, samt med FN-organet *the International Atomic Energy Agency (IAEA)*, för att få Teheran till förhandlingsbordet. Resultatet blev det omfattande och i viss mån säregna avtalet med det långa namnet *Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA)*. Avtalet har inte formen av ett formellt fördrag eftersom det inte fanns några förutsättningar att få två tredjedelar av medlemmarna i Senaten att godta avtalet. *JCPOA* har varit, och är fortfarande då detta skrivs, ett mycket kontroversiellt avtal i USA. Många ledande politiker är synnerligen negativt inställda till regimen i Iran och anser inte att avtalets bestämmelser är tillräckligt omfattande och tillräckligt bindande för att verkligen hindra iranska framsteg på kärnvapenområdet. Denna misstro ligger också bakom att den republikanske presidenten Donald Trump 2018 ensidigt sade upp *JCPOA*. Trump införde ännu fler, och ännu hårdare, sanktioner mot Iran än vad Obama gjort. Trump lyckades dock inte förmå Iran att återvända till förhandlingsbordet. Under hösten 2021 arbetar Bidenadministrationen alltjämt med att försöka nå en ny överenskommelse med Iran om att båda parter skall fullt ut följa avtalet. Enligt insiktsfulla bedömare har Iran under perioden efter 2018 anrikat tillräckligt med uran för att landet skall ha kommit närmare förmågan att bygga en kärnladdning.

Det är rimligt att anta att Iran kommer att fortsätta att ha hög prioritet på USA:s utrikes- och säkerhetspolitiska dagordning även under årtal framöver. Utmaningen framöver ligger i att hitta en hållning till avtalsregler som gör att den iranska regimen accepterar dem, samtidigt som reglerna är tillräckligt långtgående och tvingande för att de skall vara acceptabla inom det amerikanska politiska systemet. Trumpadministrationens hållning gick i vissa stycken så långt att utrikesminister Pompeo ställde ingående krav på Iran att landets ledning i princip skulle lägga sig platt inför USA:s krav, något som inte hade någon framgång. Trots detta misslyckande är det mycket sannolikt att en ny republikansk administration framöver kommer att inta en mer tvingande hållning till Iran än vad en typisk demokratisk administration kan förväntas göra.

Utrikes- och säkerhetspolitikens inrikespolitiska dimensioner

Val till den federala kongressen eller till presidentposten avgörs vanligen inte av utrikes- eller säkerhetspolitiska frågor. Ett undantag är sannolikt presidentvalet 2004 där den sittande presidenten George W. Bush utnyttjade sitt ledarskap

över kriget mot terrorismen för att slå mot sin motståndare, Demokraten John Kerry. Därefter är det rimligen få federala val som har avgjorts på dessa frågor.

Detta hindrar naturligtvis inte att valprocesserna och den amerikanska inrikespolitiken samspelar med utrikes- och säkerhetspolitiken. Sålunda påverkade till exempel president Joe Bidens hantering av det amerikanska uttåget ur Afghanistan i augusti 2021 presidentens popularitetssiffror, som sjönk. Många väljare uppfattade uttåget som kaotiskt och som om USA, världens mäktigaste land i många amerikaners ögon, inte hade någon kontroll alls över läget, utan att det var Talibanerna i Afghanistan som satt vid rodret. På detta sätt kan en utrikes- och säkerhetspolitisk motgång bidra till att underminera en presidents ställning, detta särskilt om presidenten befinner sig i en situation – som president Joe Biden hösten 2021 – där han har att hantera ett antal kriser som många väljare anser att han sköter oskickligt: Covid-19 pandemin, ekonomin och frågorna om immigration till exempel. Det sammanlagda intrycket av presidentens förmåga att hantera dessa frågor kan medföra att många väljare blir negativt inställda.

Å andra sidan påverkas utrikes- och säkerhetspolitiken också av resultatet av de federala valen, särskilt förstås av utgången i presidentvalet. Denna påverkan sker oberoende av om frågor kring utrikes- och säkerhetspolitiken verkligen spelat en roll för denna utgång eller ej. Den segrande presidenten ser vanligen resultatet av presidentvalet som en seger för de åsikter han fört fram i valkampanjen, och han försöker efter sitt tillträde, eller sitt omval, typiskt sett genomföra de förslag han fört fram under valkampanjen. Eftersom presidenten enligt Konstitutionen också som en följd av den politiska praktiken över decennierna har en betydande makt över utrikes- och säkerhetspolitiken kan detta medföra betydande förändringar inom denna politik vid ett maktskifte eller möjligen vid ett omval.

Förutom dessa mer generella kopplingar mellan inrikespolitiken och den utrikes- och säkerhetspolitik som USA för, måste en ny dimension läggas till inför framtiden. Denna har redan nämnts ovan men den förtjänar ytterligare uppmärksamhet. Den politiska temperaturen i kampen om makten i Washington, såväl över presidentposten som över majoriteten i kongressens båda hus, har höjts betydligt under senare år. Det allmänna fenomen som här åsyftas är polariseringen, det faktum att både aktiva federala politiker och deras väljare ute i delstaterna i allt större utsträckning har mycket olika syn på de flesta politiska frågor och att både väljare och politiker blir allt mindre benägna att kompromissa med motståndaren (*Pew Research Center 2017*). Tidigare i historien har det varit relativt vanligt att det fanns koalitioner i många kontroversiella frågor över partigränserna i den federala kongressen, så att t ex konservativa demokrater kunde stödja vissa republikanska förslag, medan moderata republikaner också kunde stödja vissa demokratiska lagförslag. Denna typ av samarbete över partigränser har successivt minskat, till den grad att det är ovanligt att det över

huvud taget förekommer i frågor av någon egentlig politisk vikt (se vidare Frida Strannes bidrag i detta nummer).

Det sista steget i denna för det politiska systemets beslutskraft olyckliga utveckling hänger samman med den tidigare presidenten Donald Trump och hans vägran att erkänna att han blev besegrad av president Joe Biden i presidentvalet 2020. Detta exempellösa agerande från Trumps sida – ett agerande som saknar belägg ifrån de berörda befattningshavarna och som saknar stöd i de sextioal misslyckade stämningar mot presidentvalet 2020 som Trump och hans allierade lade fram i olika domstolar – bidrar ytterligare till att kampen om den politiska makten i Washington har hårdnat betydligt under senare år. Det finns exempel på såväl väljare som politiker inom de båda partierna som ser utgången av främst presidentvalet 2024 som en närmast existentiell fråga för det politiska systemets överlevnad i USA. Det kan inte uteslutas att presidentvalet 2024 i USA kan leda till en synnerligen allvarlig inrikespolitisk kris. Om denna kris skulle resultera i att en av kandidaterna till presidentposten får makten på ett vis som ifrågasätts av en majoritet av väljarna skulle Förenta staterna bli ett väldigt annorlunda politiskt system mot vad landet hittills varit. Risken finns med andra ord att systemets demokratiska grund urholkas (se vidare i Frida Strannes och Erik Åsards båda bidrag i detta nummer). Det är svårt att mer precist bedöma vad detta skulle få för konsekvenser för landets utrikespolitik och för dess internationella roll mer allmänt. En aspekt som skulle förändras om ett dylikt scenario förverkligas är att den roll som Förenta staterna historiskt velat spelat som en garant för, och främjare av, demokrati utomlands skulle Washington i praktiken inte kunna spela längre.

Avslutning

USA kommer under överskådlig framtid rimligen att vara en global supermakt. Den politiska ledningens engagemang i olika globala kriser kommer emellertid att vara mer selektivt än som typiskt varit fallet under tiden efter 1945. Det mesta talar för att en helt central del av Washingtons utrikespolitik kommer att handla om den utmaning som landets politiska elit redan ser från Folkrepubliken Kina. Det är troligt att denna bilaterala relation under många år framöver kommer att vara lika central för USA som relationen med Sovjetunionen var under det kalla kriget. Å ena sidan är Kina en potentiellt mer mäktig utmanare till USA:s ledande globala politiska ställning än Sovjetunionen någonsin var. Å andra sidan är de ekonomiska relationerna mellan Peking och Washington så djupa och mångfacetterade att det mellan de båda länderna råder ett ömsesidigt ekonomiskt beroende som det aldrig fanns mellan USA och Sovjetunionen. Troligen innebär detta ömsesidiga beroende för framtiden att båda parter kommer att lägga sig vinn om att förhindra att kommande tvister mellan länderna kan komma att övergå i väpnad konflikt. Om de krafter i USA

som vill avsluta det ömsesidiga ekonomiska beroendet mellan länderna lyckas i sitt uppsåt ökar riskerna för svårare framtida konflikter mellan USA och Kina.

En fråga för framtiden är också vad USA:s ökade engagemang inom konkurrensen med Kina kommer att innebära för det närmast globala militära system av baser som USA byggt upp efter det andra världskriget. Det är rimligt att anta att andelen amerikanska trupper stationerade i regioner utanför Asien successivt kommer att minska, men det är knappast möjligt att vara mer precis än så.

Den inrikespolitiska utvecklingen i USA under senare år indikerar att ett par traditionella målsättningar för utrikespolitiken sannolikt får mindre betydelse framöver. Detta gäller särskilt engagemanget för spridande av demokratin över världen. En stat som har så stora demokratiska problem hemma som USA har i början av 2020-talet är inte någon verkningsfull spridare av demokrati utomlands. Om det negativa scenario som skisserades ovan för USA:s politiska framtid i huvudsak blir verklighet, kommer denna strävan att söka sprida demokratin internationellt sannolikt att helt förlora sin roll och betydelse i landets framtida utrikespolitik.

De stora svårigheter som avvecklandet av engagemanget i Afghanistan medförde gör, tillsammans med en stor krigströtthet i stora delar av det amerikanska samhället, att tröskeln sannolikt blir ännu högre framöver innan den politiska ledningen i USA kan överväga att intervensera militärt i andra länder, med mindre än att någon av de närmast allierade staterna angrips eller hotas synnerligen allvarligt.

En inrikespolitisk stridsfråga i USA under de närmaste decennierna blir sannolikt i vilken utsträckning landets ledare över huvud taget vill delta i de internationella förhandlingar som syftar till att minska förstörelsen av det globala klimatet. Det finns knappast någon anledning att ändra uppfattningen att USA:s engagemang på denna punkt kommer att vara beroende av vilket parti presidenten tillhör vid olika tillfällen. Demokratiska presidenter kommer med stor sannolikhet att fortsätta med USA:s mycket aktiva deltagande i internationella klimatförhandlingar, medan republikanska presidenter under överskådlig framtid kommer att vara betydligt mindre benägna att spela en så aktiv roll, om nu inte klimatförändringarna på sikt framtvingar dramatiska förändringar i partiets politik (se vidare Daniel Lindvalls bidrag i detta nummer).

Den övergripande utmaningen för nuvarande och framtida statsledningar i USA är att hitta en balans mellan en – efter många tunga och ofta misslyckade engagemang utomlands – minskad vilja att kraftfullt engagera landet brett i den globala politiken och de behov som rimligen finns även framöver av en aktiv amerikansk utrikespolitik i de flesta områden på jorden. Vad gäller relationerna med Kina är utmaningen att hitta en balansgång mellan de starka strömningar inom USA som önskar en mer konfrontatorisk politik gentemot utmanaren och en möjlighet att ha ett fortsatt samarbete mellan länderna inom t ex miljöpolitiken och internationellt ekonomiskt samarbete.

Litteraturförteckning

- Abramowitz, Alan, 2018. *The Great Alignment: Race, Party Transformation and the Rise of Donald Trump*. New Haven & London: Yale University Press.
- Ackerman, Spencer, 2021. *Reign of Terror: How the 9/11 Era Destabilized America and Produced Trump*. New York: Viking.
- Alberta, Tim, 2019. *American Carnage. On the Front Lines of the Republican Civil War and the Rise of President Trump*. New York: Harper.
- Arms Control Association, 2021. "Nuclear Weapons: Who Has What at a Glance", tillgänglig på <https://www.armscontrol.org/factsheets/Nuclearweaponswhohaswhat>, citerad 2021-11-04.
- Biden, Joseph R., 2021. "Remarks by President Biden on the Way Forward in Afghanistan", tillgänglig på Vita husets hemsida <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/04/14/remarks-by-president-biden-on-the-way-forward-in-afghanistan/>, citerad 2021-11-03.
- Clinton, Bill, 2000. "President Clinton's Remarks on the Passage of the China Trade Bill", The Associated Press, *The New York Times*, 2000-05-25, tillgänglig på <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/library/world/asia/052500clinton-trade-text.html>, citerad 2021-10-11.
- Colby, Elbridge, 2021. *The Strategy of Denial: American Defense in an Age of Great Power Conflict*. New Haven & London: Yale University Press.
- Delury, John, 2013. "The Disappointments of Disengagement: Assessing Obama's North Korea Policy", *Asian Perspective* 37, s. 149-182.
- Department of Defense, 2021. *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China. A Report to Congress*. Washington, DC: Office of the Secretary of Defense.
- Destler, I. M., 2005. *American Trade Politics, fjärde upplagan*. Washington, DC: Institute for International Economics.
- Fioretos, Orfeo & Heldt, Eugénia, 2019. "Legacies and innovations in global economic governance since Bretton Woods", *Review of International Political Economy* 26, s. 1089-1111.
- Förenta Nationerna (FN), 2021. "Twelfth report of the Analytical Support and Sanctions Monitoring Team submitted pursuant to resolution 2557 (2020) concerning the Taliban and other associated individuals and entities constituting a threat to the peace stability and security of Afghanistan", 2021-06-01, tillgänglig på <https://www.undocs.org/pdf?symbol=en/S/2021/486>, citerad 2021-10-15.
- Gill, Bates, 2021. "Exploring post-INF arms control in the Asia-Pacific: China's role in the challenges ahead", *Research Papers*, 29th June 2021. London: International Institute for Strategic Studies.
- Kagan, Robert, 2021. "Our Constitutional Crisis is already here", *The Washington Post*, 2021-09-23, tillgänglig på <https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/09/23/robert-kagan-constitutional-crisis/>, citerad 2021-10-11.
- Kaplan, Fred, 2020. *The Bomb: Presidents, Generals and the Secret History of Nuclear War*. New York: Simon & Schuster.
- Kim, Suk Hi, 2020. "The Assessment of President Donald Trump's North Korean Policy", *North Korean Review* 16, s. 12021-128.
- Pew Research Center, 2017. *The Partisan Divide on Political Values Grows Even Greater*, tillgänglig på <https://www.pewresearch.org/politics/2017/10/05/the-partisan-divide-on-political-values-grows-even-wider/>, citerad 2021-10-14.

- Pillsbury, Michael, 2015. *The Hundred-Year Marathon: China's secret strategy to replace America as the global superpower*. New York: Henry Holt.
- Schiff, Adam, 2021. *Midnight in Washington. How We Almost Lost our Democracy and Still Could*. New York: Random House.
- Sisson, Melanie, Siebens, James & Blechman, Barry, 2020. "Multi-Tasking: How the armed forces support US national interests short of war", s. 16-32 i Sisson, Melanie, Siebens, James & Blechman, Barry (red.), *Military Coercion and U.S Foreign Policy: The Use of Force Short of War*. London & New York: Routledge.
- Tannenwald, Nina, 2018. "The Vanishing Nuclear Taboo? How Disarmament Fell Apart", *Foreign Affairs*, November-December 2018, s. 16-24.
- Tooze, Adam, 2019. *Crashed: How a Decade of Financial Crisis Changed the World*. New York: Penguin.
- Waever, Catherine & Moschella, Manuela, 2017. "Bounded Reform in Global Economic Governance at the International Monetary Fund and the World Bank", s. 274-292 i Fioretos, O. (red.), *International Politics and Institutions in Time*. Oxford: Oxford University Press.
- Walt, Stephen 2021. "Afghanistan Hasn't Damaged U.S. Credibility", *Foreign Policy*, 2021-08-21, tillgänglig på <https://foreignpolicy.com/2021/08/21/afghanistan-hasnt-damaged-u-s-credibility/>, citerad 2021-10-15.
- Wayne, Earl Anthony, 2021. "Lessons, Credibility and Priorities for Afghanistan", *Wilson Center*, tillgänglig på <https://www.wilsoncenter.org/article/lessons-credibility-and-priorities-afghanistan>, citerad 2021-10-15.
- Woodward, Bob & Costa, Robert, 2021. *Peril*. New York: Simon & Schuster.